

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona piaci jelentés	2
A gabonafélék termelői ára	4
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	8
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesíté- si átlagára.....	12
Külföldi piaci információk	
Keresztessyné Mohr Katalin	14

Készítette:
Keményné Horváth Zsuzsanna
E-mail: Horvath.Zsuzsanna@akii.hu

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092, Fax: (0036) 1 217
8111 Internet: www.akii.hu

Napraforgó piaci jelentés	18
A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt különbö- ző határidőkre szóló kötési ára a	
Chicago-i Árutőzsdén	20-21
A növényi olajok heti átlagára a Milánói Árutőzsdén	22
Nyers növényolaj árak	23
Az európai olajnövény-és daraárak.....	24

Bioüzemanyag melléklet25
Keresztessyné Mohr Katalin

Készítette:
Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@akii.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

- A világ búza termelése 603 millió tonna a 2007/2008. gazdasági évben, a kukoricáé 768 millió tonnára várható.
- 3,8-4 millió tonna hazai kukoricatermés a 2007/2008. gazdasági évben.
- Az őszi búza 2008-as vetésterülete 1,14 millió hektár, 92%-án végeztek a vetéssel.
- Az őszi árpa és rozs vetését befejezték, 196 és 43 ezer ha-on.
- A gabona magas szinten stagnáló belföldi és uniós gabona termelői árai, valamint a bizonytalan világpiacon.
- A búza ára 75%-kal haladja meg a kukorica árát az USA-ban.
- Októberben tovább emelkedett az egyes gabonai termékek feldolgozó értékesítési ára.

Világpiacon kereslet-kínálat¹

A világ búzatermelése 603 millió tonna lehet 2007/2008-ban, 10 millió tonnával több, mint az előző gazdasági évben volt. Argentína, Kazahsztán, Oroszország és az USA termelése 2-14%-ot növelte 2006-hoz képest. Ausztrália, annak ellenére, hogy az előző évi 9 millió tonnás termést idén 4 millió tonnával felülmúlja, jelentős termés kiesésre számíthat. Az Unióban 4 millió tonnával csökkent a búzatermelés, 120 millió tonnára. Németországban és Franciaországban 2 millió tonnás termés kiesés volt. Magyarországon 4 millió tonna búza termelt, 300 ezer tonnával kevesebb, mint 2006-ban. A környező országokban, így Romániában és Bulgáriában 30-40%-os búzatermés csökkenés következett be (12. táblázat).

A világ búza kereskedelme 10 millió tonnával kevesebb, mint 2006-ban. A fogyasztás az előző évi 617 millió tonnával megegyező szintű, a zárókészletek azonban 14 millió tonnával csökkentek 2007/2008-ban.

A világ kukoricatermelése 768 millió tonna lehet, 65 millió tonnával több, mint a 2006/2007. gazdasági évben. Amerikában 4 millió tonnával lefelé módosították az októberben becsült 338 millió tonnás termés kilátást. Argentínában 24,5 millió tonna kukorica várható, amely 2 millió tonnával haladja meg a korábbi becsléseket. Jelentősebb termés-emelkedés Dél-Afrikában várható, becslések szerint az előző évi 6,7 millió tonna helyett 10,5 millió tonna kukoricára számítanak. Ez kedvezhet az Ausztrália import igénynek, hiszen a szárazság miatt az

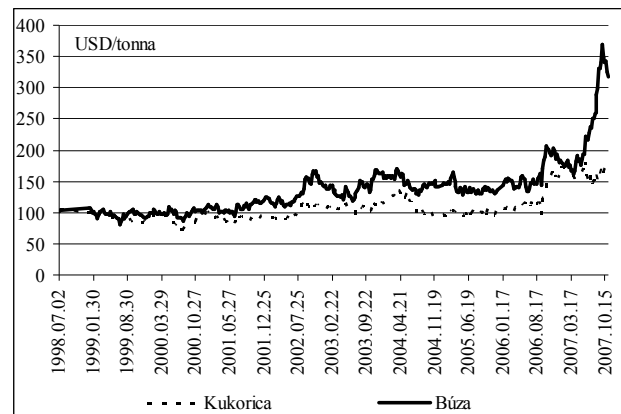
óceániai ország kukorica behozatalra szorul, amelyet az USA-ból, Dél-Afrikából és Indiából kíván fedezni².

A világ kukorica kereskedelme 3 millió tonnával haladja meg az előző évi forgalmat. A fogyasztás 40 millió tonnával bővült, a zárókészlet 6 millió tonnával emelkedett.

Világpiacon árai

A 2007/2008. gazdasági évben az időjárás kulcsszerepet kapott a gabonatermelésben. A regionális termés kiesések és -bővülések jelentősen átrendezték a kereskedelmet. A biotüzemanyag előállítás növekedése szintén kereslet- és árnövelő volt a gabonapiacra.

A búza és kukorica árának alakulása az USA-ban

Forrás: HGCA

Megjegyzés: Kukorica: No. 3 Yellow Corn, búza: SRW No.2

Szembevetve, hogy a búza és a kukorica világpiacon is elfogadott ára között 75%-os eltérés van a búza javára (ennek oka a jelentős kínálati különbség). A kukorica ára Argentínában 25 dollárral olcsóbb (100 dollár volt november 9-én), mint az USA-ban. A jelentős és olcsó dél-amerikai termés kivitelét korlátozhatja, hogy az országban 5%-ról 25%-ra emelték az exportvámot novemberben. **Európában** a búza és kukorica ára között a különbség 4-10%. Magyarországon is hasonló az eltérés a határparitásos exportárakban (3. ábra).

Jelenleg is magasak a gabonaárak, nagy a bizonytalanság. A bizonytalanságot az alábbi tényezők jelentik.

- Az olcsóbb importkukorica ármérséklő lehet (ld. 43. heti bulletin). További árcsökkenő tényező, hogy az olcsóbb kukorica korlátla-

¹ Forrás: USDA, TOEPFER

² www.allaboutfeed.net

nul nem keverhető be a tápokba, vagyis csak egy bizonyos százalékig helyettesítheti a drágább takarmánygabonákat. Ez pedig a kukorica kereslet csökkenését, és az egyéb takarmánygabona (búza, árpa) behozatalának előtérbe kerülését jelenti. A takarmánygabona import ismét árcsökkenést hozhat az unió piacán.

- A dél-amerikai jó terméskilátások, és a következő gazdasági év tavaszán induló betakarítás, a megnövekedett kínálat hatására lefelé mozdíthatja a gabonaárakat.
- Ausztrália kukorica importigénye az amerikai piacon keresletnövelő lehet, amely az árakat is felfelé húzhatja.
- Kérdéses az is, hogy a feldolgozóipar hogyan reagál a magas gabonaárakra, illetve a bioüzemanyag előállítók tervezett beruházásai közül a 2008-ban mennyi valósul meg.

Termelői árak

Októberben az étkezési búza termelői ára tovább emelkedett, megközelítve a 60 ezer Ft-os árszintet. A takarmánykukorica októberi 54 ezer Ft-os termelői ára stagnálónak tekinthető az előző hónaphoz képest (1-2. ábra).

Közép-Kelet és Nyugat-Európában jelentős árváltozás nem történt az elmúlt hetekben. Egyes országokban mérsékelt csökkenés következett be a búza termelői árban (Németország, Észtország, Magyarország). Más államokban inkább felfelé kúsztak az árak (Bulgária, Lettország, Lengyelország, Szlovákia). A 44-45. héten a lettországi ár volt a legmagasabb (59 ezer Ft), és az észtországi ár a legalacsonyabb (49 ezer Ft).

Export

Kukorica exportunk nőtt, búzakivitelünk visszaesett 2007. I-VIII. hónapjában az előző év ugyanezen időszakához képest. Idén búzából 12%-kal csökkent a külpiaci forgalom az előző évhez képest, amely elsősorban a gyengébb 2007-es év kínálatával magyarázható. Kukoricából 3,6-szoros mennyiség (4,043 millió tonna) került ki az országból 2007. I-VIII. hónap között.

A határparitásos exportárak lényegesen magasabbak az előző év havi árainál. A búza kiviteli ára 77%-kal, a kukoricáé 38%-kal haladja meg 2007 augusztusában az előző év ugyanezen hónapjának árait.

Az áremelkedést a vártnál gyengébb uniós és hazai termés és az erős világpiaci kereslet generálta.

Az egyes országok regionális terméskiesése, és a két új tagállam csatlakozása az exportpiacainkat is megváltoztatta. Az előző évhez hasonlóan Németország,

Hollandia, Olaszország, Görögország, Szlovénia és Ausztria fontos célpiaca volt hazánknak. Ezekbe az országokba 2007-be is jelentős mennyiségek kerültek, azzal a különbséggel, hogy a korábbi exportmennyiségek mintegy megduplázódtak. Bővült szállításunk Lengyelországba, Bulgáriába, Ciprusra, Szlovákiába. Forgalmunk Bosznia-Hercegovinába mintegy felére csökkent 2007 első nyolc hónapjában az előző évhez viszonyítva (3-4. ábra).

Feldolgozói értékesítési árak

A lisztek és a búzadara feldolgozói értékesítési ára tovább növekedett októberben, és az előző évi októberi árakat 42-62%-kal haladta meg (9-12. ábra). A finomliszt feldolgozói értékesítési átlagára 81-, a rétesliszté 91-, a fehér kenyérlisztté 76-, a búzadaráé 89 Ft volt októberben.

A finomliszt fogyasztói ára is fokozatosan nőtt 2007 januárjától, és októberben 25-30 Ft-tal magasabban alakult.

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 45. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaró.	2007. 44. hét	2007. 45. hét	2007. 45. hét/ 2007. 44. hét (%)
Étkezési búza	tonna	1 142,01	3 894,86	303,91	768,15	5 340,78	695,28
	Ft/t	55 637,16	53 882,81	53 537,59	55 012,24	54 238,29	98,59
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	8 284,74	1 553,41	11 146,65	15 559,41	20 984,80	134,87
	Ft/t	54 675,93	53 443,25	51 587,34	53 825,83	52 944,09	98,36
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

*Szarmazási hely, ahol a gabonát megtermelték

2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 45. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2006. 45. hét	2007. 44. hét	2007. 45. hét	2007.45. hét/ 2006. 45. hét (%)	2007. 45. hét/ 2007. 44. hét (%)
Étkezési búza	tonna	7 815,68	768,15	5 340,78	68,33	695,28
	Ft/t	30 186,08	55 012,24	54 238,29	179,68	98,59
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	81 508,07	15 559,41	20 984,80	25,75	134,87
	Ft/t	26 495,39	53 825,83	52 944,09	199,82	98,36
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
Ft/tonna					
27	34 710	45 680	37 340	33 890	35 640
28		44 790	38 090	34 330	37 980
29	35 550	50 160	39 110	36 370	42 500
30			41 710	38 970	42 763
31	38 330		44 990	41 100	45 720
32	44 060	55 600	47 640	42 060	49 120
33	44 340	52 720	50 230	43 780	48 680
34	45 150	64 420	52 950	47 670	48 250
35	47 200	64 960	54 040	46 560	52 610
36	48 480		56 580	48 500	52 730
37	50 910		61 060	49 940	57 327
38	50 290		60 430	49 260	56 570
39	56 530		59 230	49 500	58 760
40	53 400		59 800	51 460	58 380
41	57 770	64 200	58 060	52 340	58 483
42	49 410	64 050	57 370	53 170	
43	52 090		57 850	53 040	54 951
44	51 980		56 090	52 940	55 012
45	49 430			54 020	54 238

hetek	Ukrajna	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
Ft/tonna					
27		44 350		38 650	39 790
28		43 820		40 570	39 550
29		43 800		45 800	37 690
30		43 090		46 880	36 850
31		43 530	43 070	49 710	39 480
32		44 550	40 360	50 080	42 640
33		46 550	47 520	49 620	43 500
34		49 970	51 580	50 930	47 570
35		50 490	53 470	50 620	47 610
36		52 310	52 530	51 690	52 510
37		54 250	54 610	52 840	55 930
38		54 290	54 500	53 670	55 970
39		54 140	56 460	53 800	54 840
40		54 070	55 400	55 410	58 080
41		54 370	57 550	56 660	57 210
42		55 060	60 280	61 240	58 040
43		56 150	61 420	62 370	58 150
44		56 060	59 150		58 270
45					

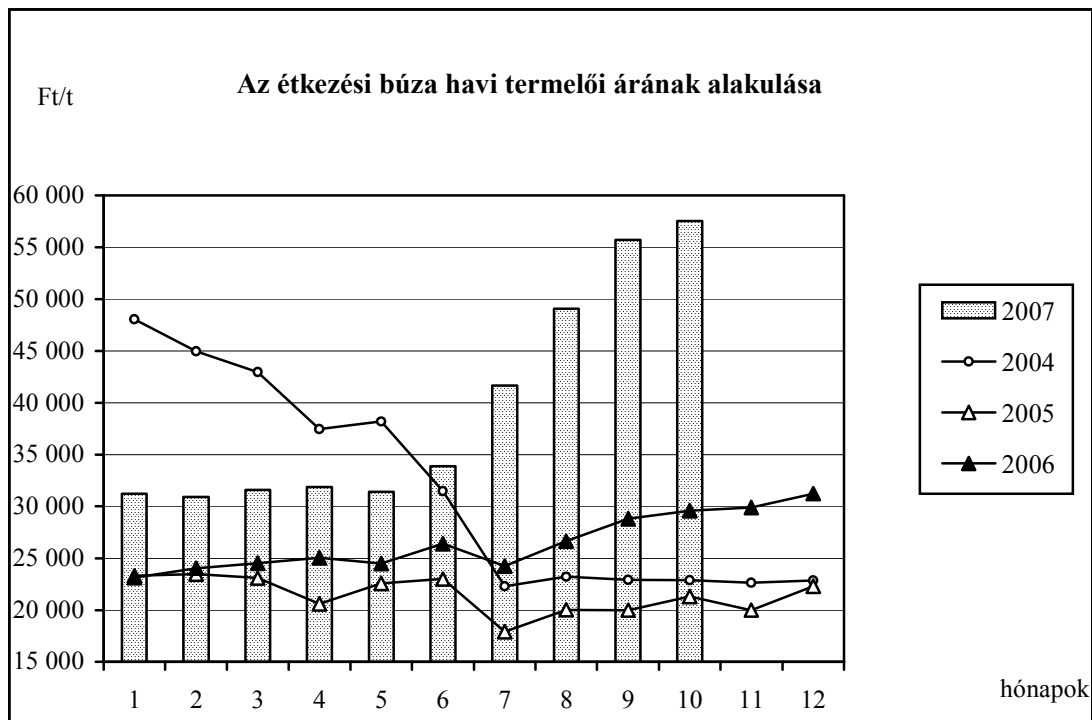
Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max.. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csírázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

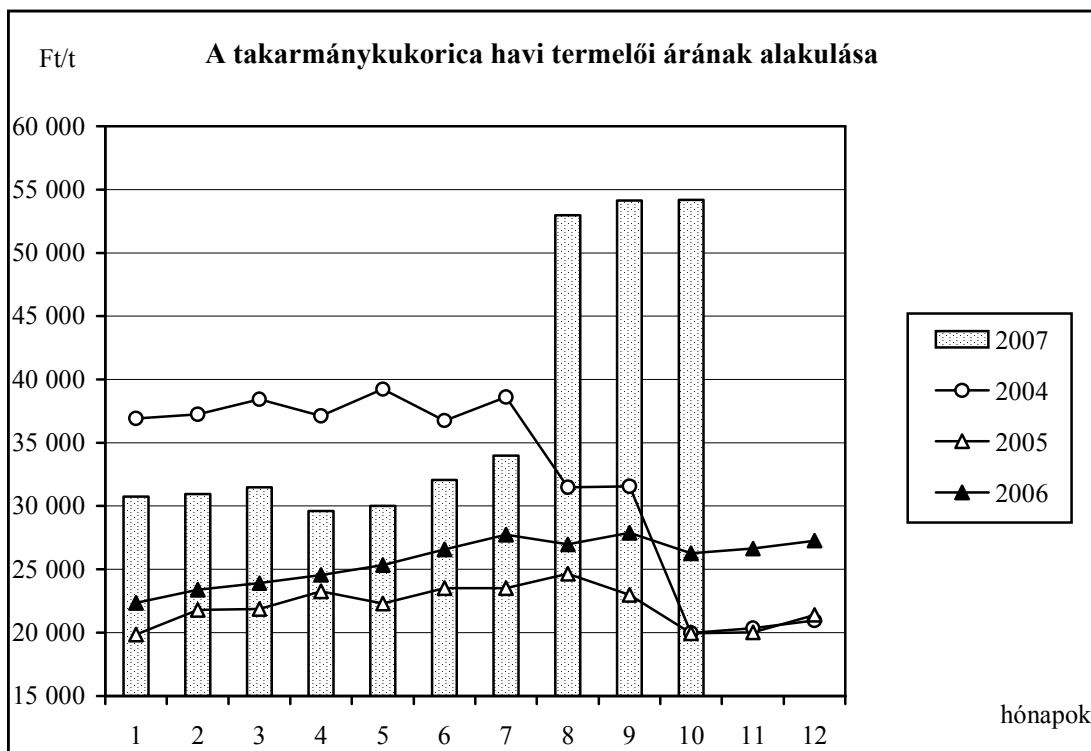
- Bulgária -hektolitersúly min.76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom max.4%
- Csehország -hektolitersúly min 76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom 6%, csírázott szemszázalék 2,5%
- Észtország- hektolitersúly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csírázott szemszázalék 3%
- Lengyelország -hektolitersúly min.76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország -hektolitersúly 76 kg, csírázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia -hektolitersúly min.76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia- hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%,
- Ukrajna - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország- nedvességtartalom max. 15%,

1. ábra

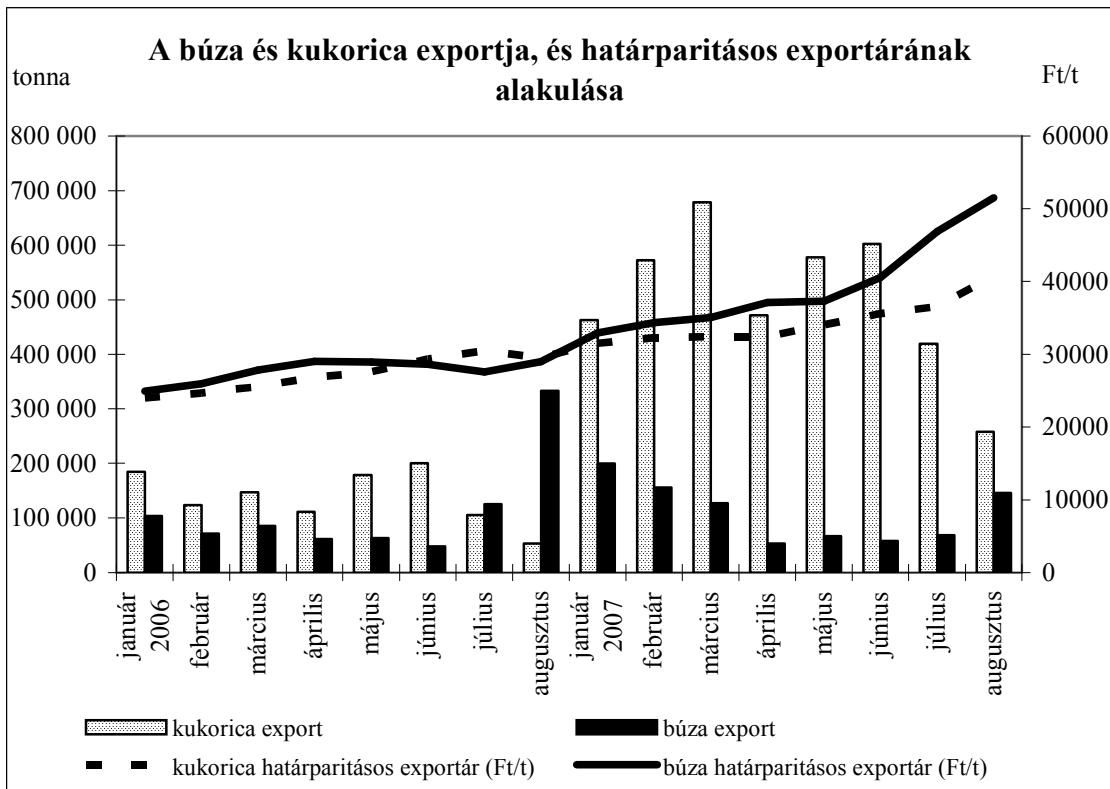
Forrás: PÁIR

2. ábra

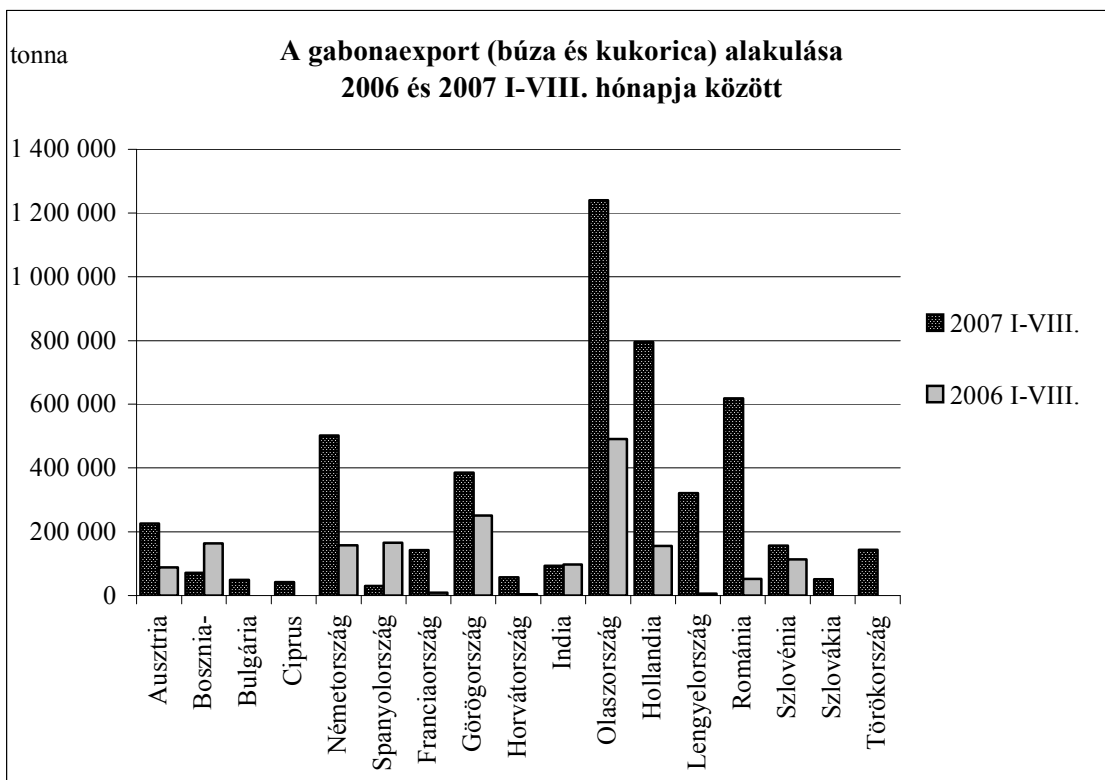

Forrás: PÁIR

3. ábra

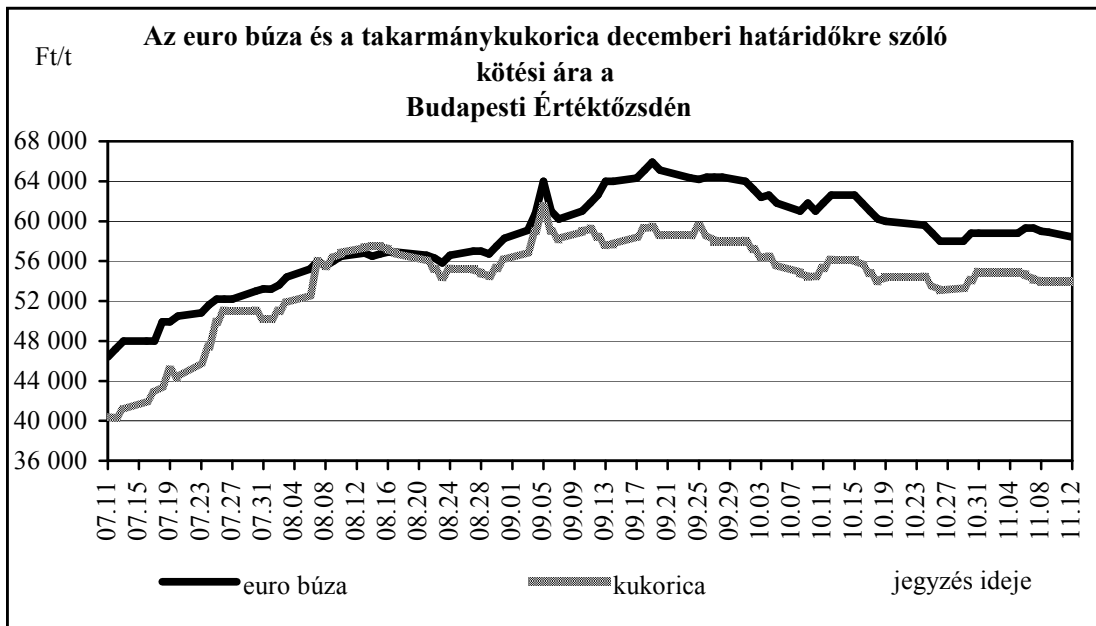

4. ábra

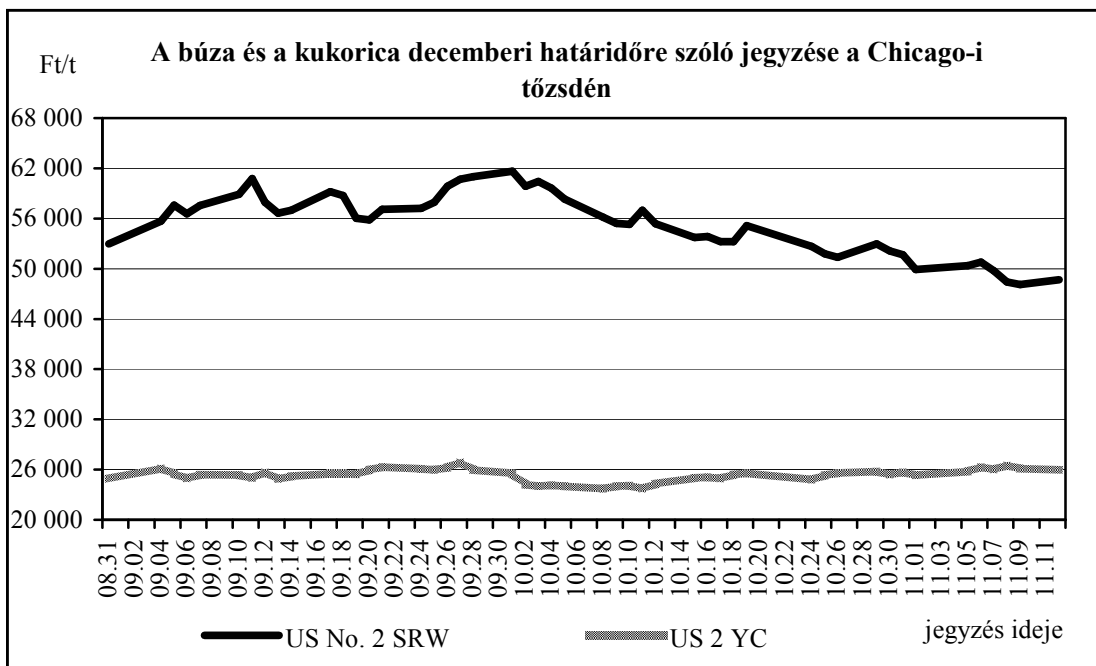
Forrás: KSH

5. ábra

Forrás: BÉT

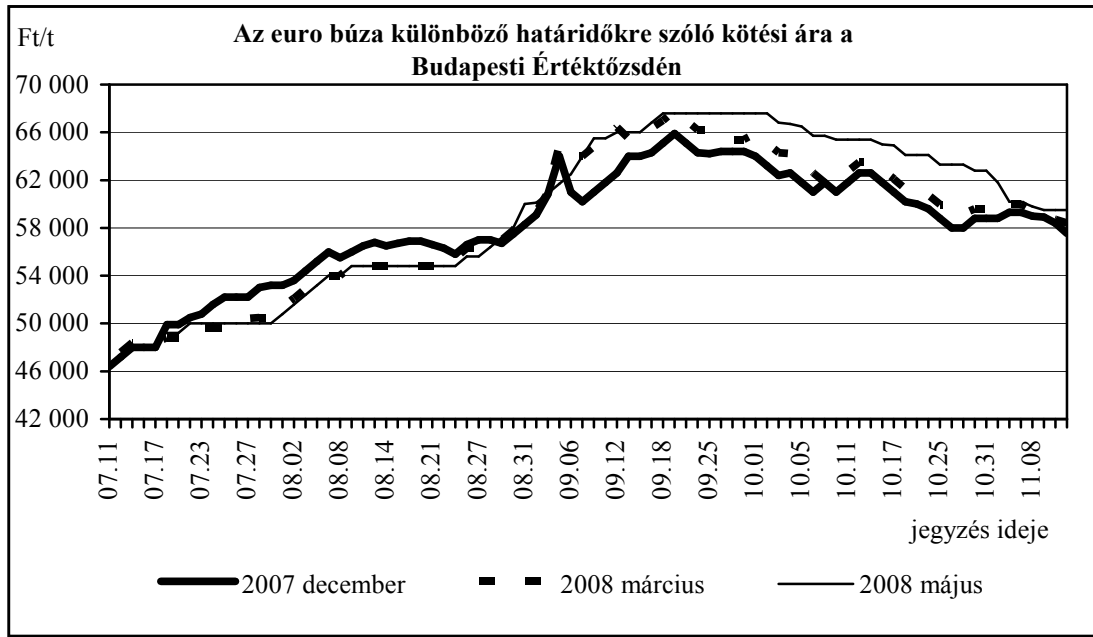
6. ábra

US 2 YC-USA 2. Yellow Corn
US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter

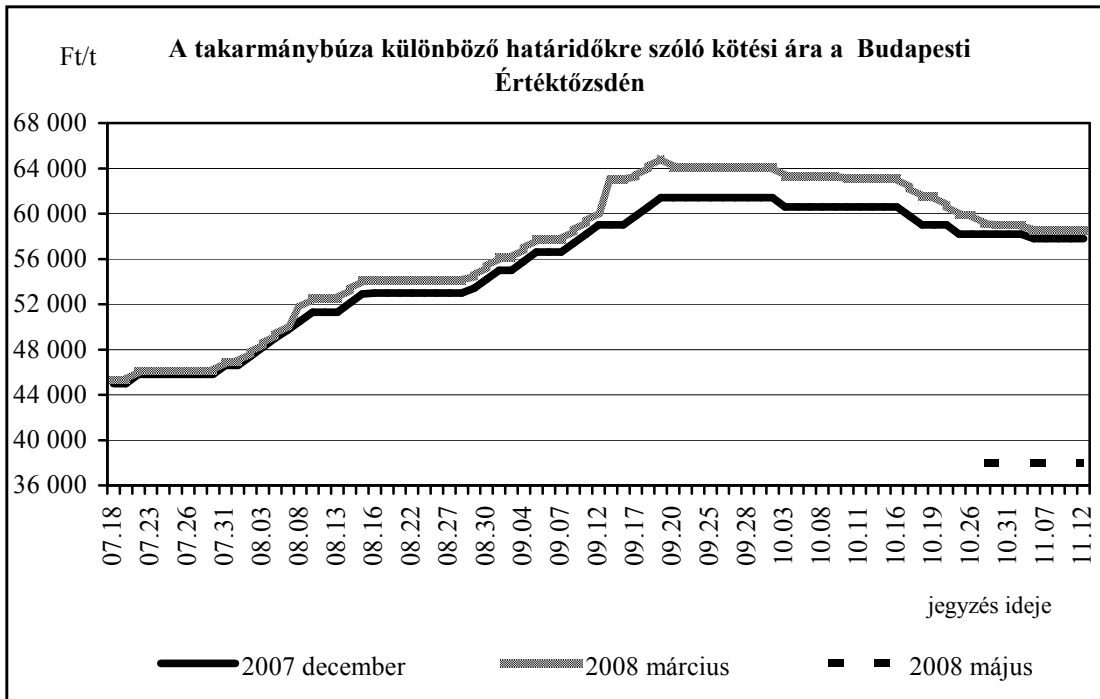
Forrás:CBOT-Chicago Board of Trade

7. ábra

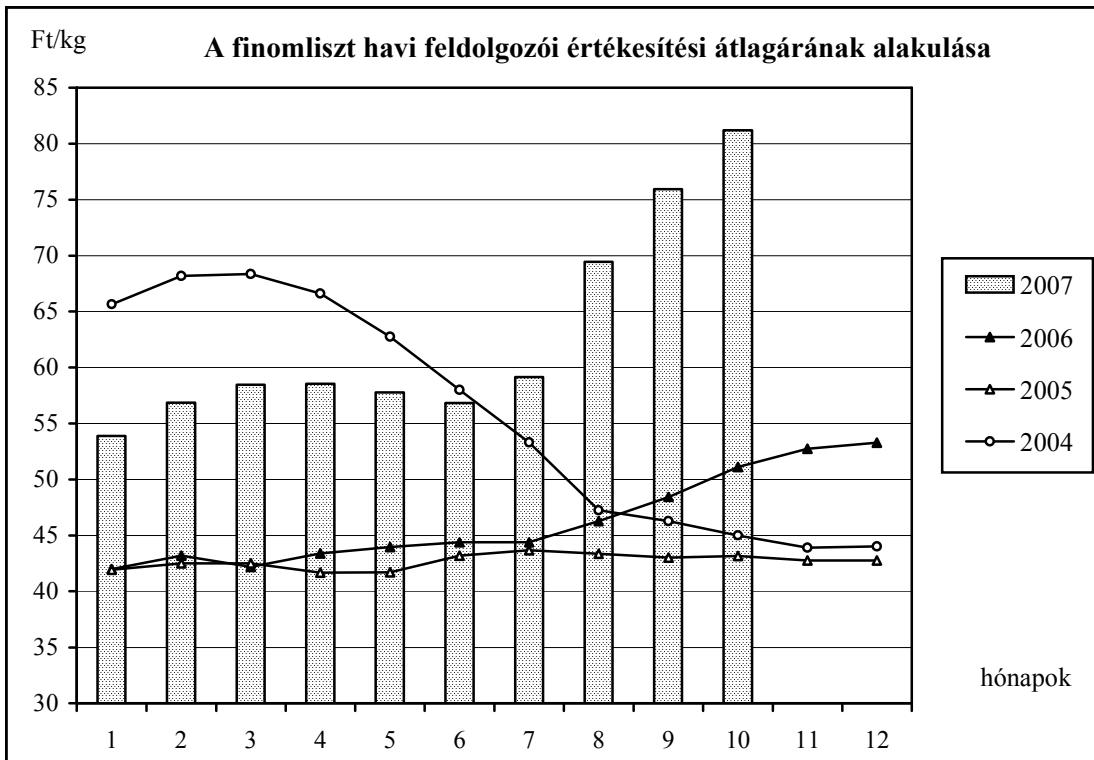
Forrás: BÉT

8. ábra

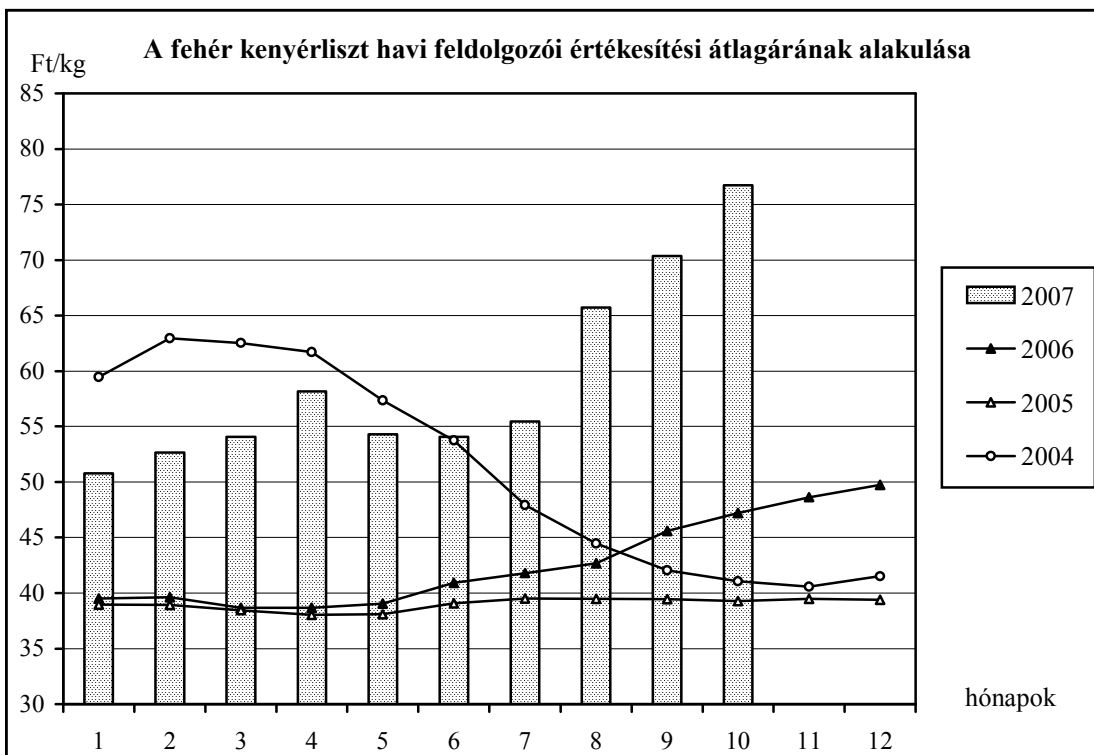
Forrás: BÉT

9. ábra

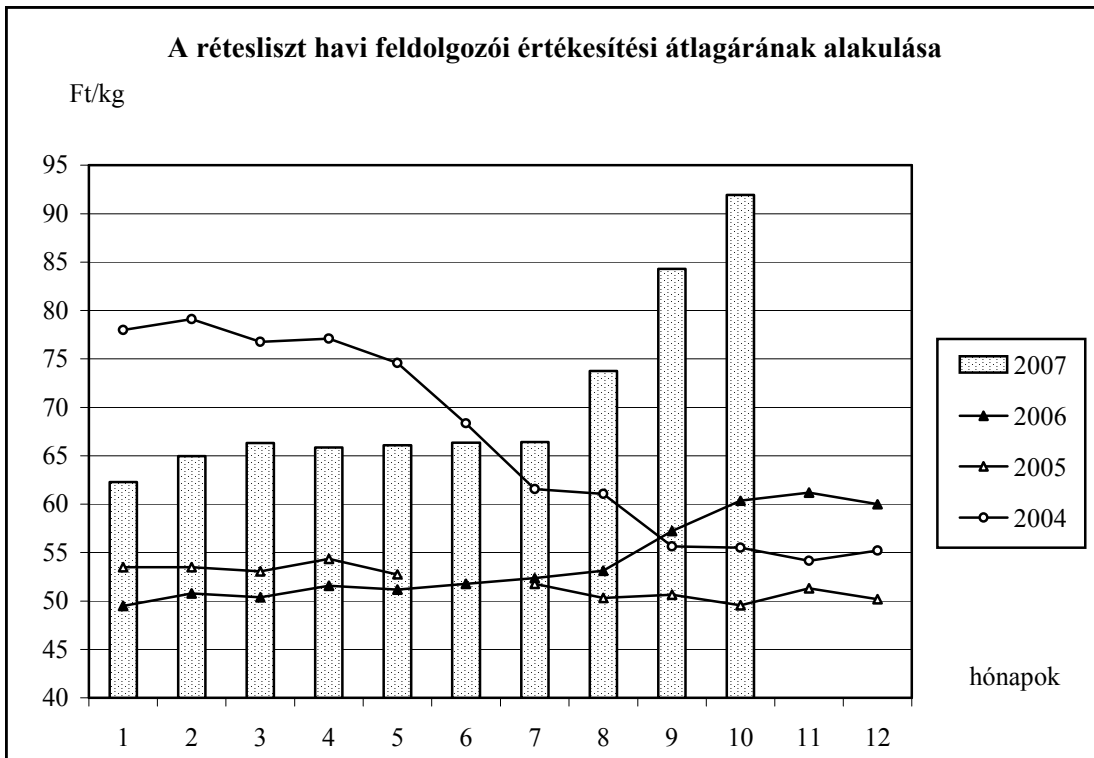
Forrás: PÁIR

10. ábra

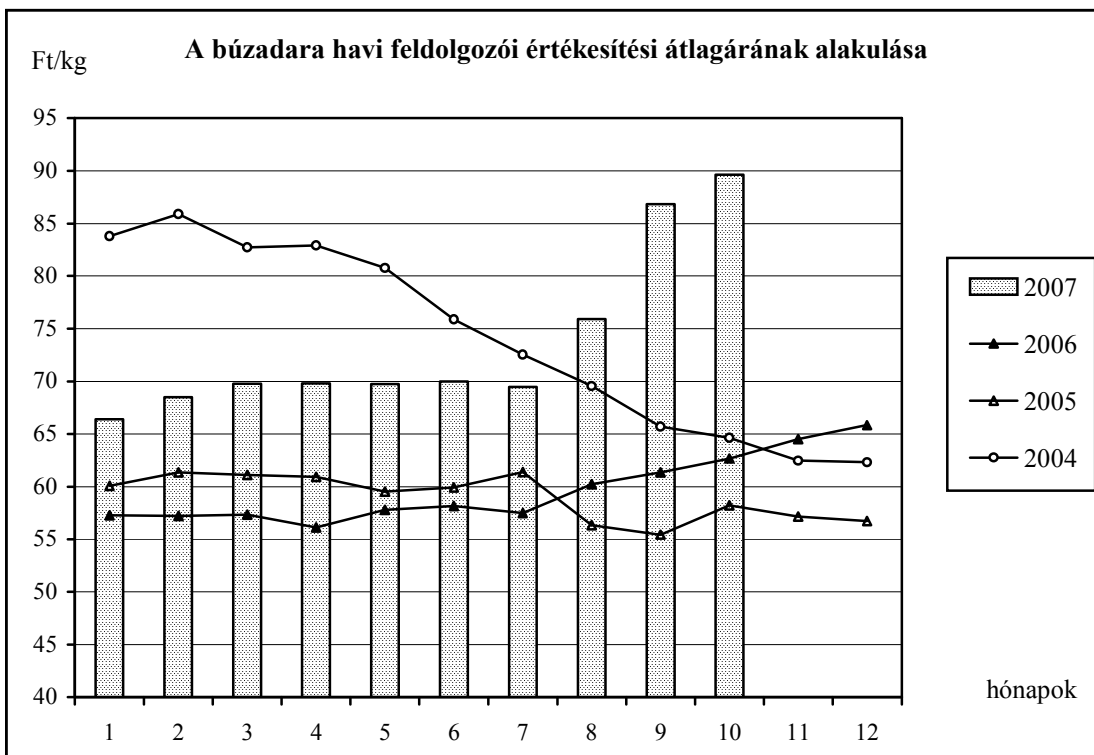
Forrás: PÁIR

11. ábra

Forrás: PÁIR

12. ábra

Forrás: PÁIR

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 45. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2006. 45. hét	2007. 44. hét	2007. 45. hét	2007.45. hét/ 2006. 45. hét (%)	2007. 45. hét/ 2007. 44. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	715,07	592,68	1537,74	215,05	259,45
	Ft/kg	50,37	81,50	77,85	154,57	95,53
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	726,75	729,85	1880,95	258,82	257,72
	Ft/kg	52,13	83,67	80,20	153,83	95,85
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	292,99	431,52	1053,75	359,66	244,19
	Ft/kg	57,80	88,37	89,40	154,68	101,16
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	16,00	54,00	161,10	1006,88	298,33
	Ft/kg	58,00	88,30	89,01	153,47	100,81
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	23,75	12,65	82,71	348,25	653,83
	Ft/kg	56,40	90,44	91,60	162,42	101,28
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	85,65	54,90	115,23	134,54	209,90
	Ft/kg	66,27	95,84	101,42	153,03	105,82
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	305,11	237,95	728,30	238,70	306,07
	Ft/kg	47,00	80,46	78,20	166,41	97,19
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	577,65	605,10	1046,71	181,20	172,98
	Ft/kg	49,30	76,84	80,19	162,65	104,36
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	139,85	123,49	351,59	251,41	284,71
	Ft/kg	51,54	79,41	84,86	164,65	106,86
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	53,53	186,65	174,67	326,30	93,58
	Ft/kg	53,72	68,70	83,99	156,34	122,26
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	53,87	50,72	95,13	176,59	187,56
	Ft/kg	62,41	91,70	96,13	154,03	104,83

Forrás: PÁIR

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2007-BEN

Ft/mennyiségi egység

Termék	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptember
Finomliszt BI 55 1 kg	94	100	85	93	101	111	103	117	127
Fehér kenyér 1 kg	177	174	182	182	187	188	190	202	193
Félbarna kenyér 1 kg	184	157	142	144	160	151	162	163	167
Étkezési búzadara AD /kg	125	123	115	118	127	119	126	137	142

Forrás: PÁIR

KÜLFÖLDI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2007. november 9.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago *(őszi, lágy búza)			Kansas **(őszi, kemény búza)			Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)			LIFFE****		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna	Ft/tonna
2007. november	228,00	57 648	2007. december	279,96	48 100	2007. december	288,32	49 536	2007. december	300,53	51 634	2007. november	149,00	54 044
2008. január	221,50	56 004	2008. március	288,23	49 521	2008. március	292,17	50 198	2008. március	298,70	51 320	2008. január	152,00	55 132
2008. március	222,00	56 130	2008. május	280,69	48 225	2008. május	284,74	48 921	2008. május	289,50	49 739	2008. március	156,00	56 583
2008. május	222,00	56 130	2008. július	250,38	43 018	2008. július	256,72	44 107	2008. július	271,88	46 712	2008. május	158,25	57 399
2008.augusztus	185,50	46 902	2008.szeptember	254,24	43 681	2008.szeptember	256,45	44 061	2008.szeptember	262,32	45 069	2008. július	159,50	57 852
2008. november	186,75	47 218	2008.december	254,98	43 808	2008.december	260,12	44 691	2008.december	263,06	45 196	2008. november	122,00	44 251

*SRW-Soft Red Winter

**HRW-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** étkezési és takarmánybúza

CBOT-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

Repce

8. táblázat

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna
2008. január	208,00	52 591	2007. december	152,26	26 160
2008. március	208,00	52 591	2008. március	159,05	27 326
2008. június	209,00	52 844	2008. május	162,89	27 986
2008.augusztus	213,25	53 918	2008. július	166,34	28 579
2008 november	204,25	51 643	2008.szeptember	167,62	28 799
2009 január	212,75	53 792	2008.december	169,88	29 187

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	CAD / tonna	Ft/tonna
2007. november	381,75	96 522
2008. február	385,25	97 407
2007. október	373,50	94 436
2008. május	378,00	95 574

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2006.45. hét		2007. 45. hét		
Franciaország					
Rouen	154	40 281	232	58 829	november
La Pallice	158	41 195	239	60 606	november
* Creil	156	40 673	221	56 079	november
Németország					
Hamburg	154	40 192	240	60 900	november
Würzburg	146	37 974	238	60 266	november
Köln	155	40 453			november
Drezda					november
Dánia					
Koppenhága	189	49 288			november
Olaszország					
Milánó	180	46 978			november
Bologna					november
Belgium					
Brüsszel			241	61 154	november
Spanyolország					
**Barcelona			243	61 661	november
Ausztria					
Bécs	151	39 279	240	60 773	november
Finnország					
Nokia	126	32 819			november
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil			202	51 217	november
Bordeaux/Bayonne	150	39 107	197	49 928	november
La Pallice	153	39 890	197	49 948	november
Németország					
Hamburg	176	45 934	230	58 363	november
Olaszország					
Bologna					november
Spanyolország					
**Barcelona			214	54 303	november

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2007. 45. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	213	53 983	november
Franciaország			
Rouen	229	58 195	november
La Pallice	227	57 561	november
* Creil	229	58 195	november
Németország			
Hamburg	234	59 378	november
Hannover	219	55 444	november
München	223	56 586	november
Drezda			november
Dánia			
Koppenhága			november
Olaszország			
Bologna			november
Belgium			
Brüsszel	236	59 885	november
Spanyolország			
Barcelona			november
Ausztria			
Bécs	230	58 236	november
Finnország			
Raisio	195	49 481	november
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	218	55 432	november
Németország			
Hamburg	230	58 363	november
Hollandia			
Rotterdam	227	57 601	november
Belgium			
Brüsszel	222	56 333	november

*FOB - Free on Board-bérméntesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2007.11.05.		2007.11.09.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%			356,20	61 198,72	december	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %			408,00	70 098,48	október	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%			357,80	61 473,62		*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	331,90	58 251,77	320,30	55 030,74	november	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW			385,00	66 146,85	október	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség			349,90	60 116,32	október	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	317,80	55 777,08	311,90	53 587,54	október	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágú búza						*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	738,60	129 631,69	737,50	126 709,88	október	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	738,60	129 631,69	737,50	126 709,88	október	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	180,70	31 714,66	184,50	31 698,95	november	*FOB US Gulf
Argentína	125,00	21 938,75	100,00	17 181,00	október	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU , Franciaó., takarmány	343,00	60 199,93	335,80	57 693,80	október	*FOB Rouen
Ukrajna, takarmány						*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW						*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség - a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágúbúza

(8) Ukrajna lágú búza- 12%-os fehérjetartalom-lágúbúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU , Franciaó., takarmányárpa-a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJOSMAG PIACI JELENTÉS

- **8%-os szójabab- 12%-os szójaolaj- 10%-os repceáremelkedés egy hónap alatt a gyenge kínálat és a keresleti piac miatt.**
- **Stagnáló szójadaraárak a DDGS-kínálat növekedése miatt.**
- **Stagnáló nemzetközi napraforgómag- és olaj-árak a várhatóan jó argentin napraforgótermés miatt.**
- **Jövő őszig biztosan maradnak a magas árak, a déli félteke termése nem lesz elegendő a hiány pótlására, az ár-csökkenésre.**
- **Egy év alatt 90%-os napraforgómag- 45%-os napraforgóolaj-, 60%-os napraforgódara-áremelkedés a hazai piacon, a feldolgozott termékek piacán és a fogyasztói árakban további áremelkedés várható.**

Világpiaci helyzet

Október végén és november elején ismét megindult az olajosmagvak árának növekedése. A szójabab ára a dél-amerikai szójatermés vártnál alacsonyabb emelkedésének köszönhetően nőtt (1. ábra). Az árak dollárban jobban emelkedtek, azonban a valuta euróval és a forinttal szembeni gyengülése elfedte az árnövekedés egy részét. A 2008 tavaszán piacra kerülő brazil és argentin termés várhatóan csupán 3 millió tonnával lesz nagyobb az ideai termésnél, ami az olajosmagvak iránti közel 15 millió tonnás kereslettöbblet mellett nem lesz képes mérsekíteni az árnövekedést. További árfelhajtó erőt jelentett az USA vártnál kissé gyengébb szójatermése és a kínai import megugrása. Ennek oka, hogy a kínai kormányzat az olajosmag- és olajkészlet növelésével próbál gátat vetni az inflációs hullámnak a belpiacon.

A szójaolaj ára a babénál erőteljesebben emelkedett (2. ábra), aminek oka az USA fogyasztásának megugrása (7%-kal nőtt egy év alatt a fogyasztás), az energetikai célú felhasználás hatására az Egyesült Államok történetében először növényolaj-importra szorulhat. Az árnövekedést segítette az ásványolajár drasztikus növekedése az elmúlt 1 hónapban.

A szójaliszt árak a másik két termékkel ellentétben stagnáltak (3. ábra), ami a

bioetanolgyártás melléktermékeként jelentkező fehérjetartalmú takarmányalapanyag (DDGS) piaci nyomásának köszönhető.

A pálmaolaj ára is növekedett, amit elsősorban az indiai importvámok csökkentése és az erőteljes kínai import hajtott fel, de az európai készletek feltöltése is most indult meg.

Európai kitekintés

Az EU-ban ismét növekedésnek indult a repce ára (4. ábra). Az árnövekedés újbóli megindulása elsősorban a tovább fokozódó ausztrál termés kiesésnek (várhatóan csupán 900 ezer tonnát tudnak betakarítani), a gyengébb kanadai exportnak és a világpiaci áruhiánynak köszönhető. Emiatt a tavaly már több, mint félmillió tonnás nettó importot felvevő EU idén ismét jelentős nettó exportorré válhat annak ellenére, hogy a továbbra is dinamikusan növekvő a belső repcefogyasztásnak és repcesajtolásnak importra is szüksége lenne, így tavasszal akár áruhiány is kialakulhat az uniós piacon. A repceolaj ára is megugrott a piacon, mivel a hiányzó napraforgó és a dráguló pálmaolaj helyett közel 20%-kal nőtt a szerepe a margarinyártásban.

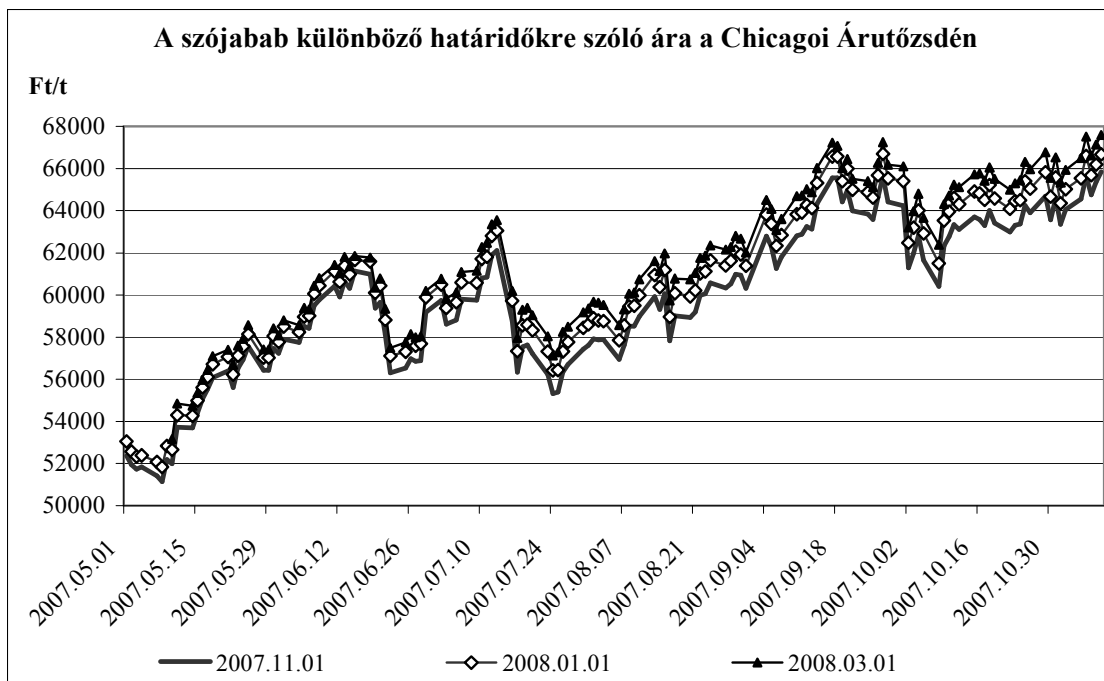
A jövő évi kilátások is növelik a repce árát, mivel a nyugat-európai államokban gyengén kelt a repce, így több helyütt akár a kiszántására is sor kerülhet. Németországban közel 200 ezer hektárral csökkent az ideai repce-vetésterület (tavaly 1,5 millió hektárt vetettek el, idén viszont az őszi búzát részesítették előnyben a gazdák). A világkínálat is csökkenhet, mivel Indiában (a világ negyedik legnagyobb termelője) 10%-kal csökken a vetésterület.

A napraforgó ára a repcéével ellentétben inkább stagnált, kissé csökkent a kedvező argentin termés kilátásoknak köszönhetően. Az argentin szállítók máris jelentős nyomást gyakorolnak a piacra a jövő tavaszi határidős ügyleteikkel, ami megakadályozta az árak további növekedését. A rendkívül szűkös kínálat miatt azonban nem várható jelentős árcsökkenés a napraforgó piacán sem.

Hazai körkép

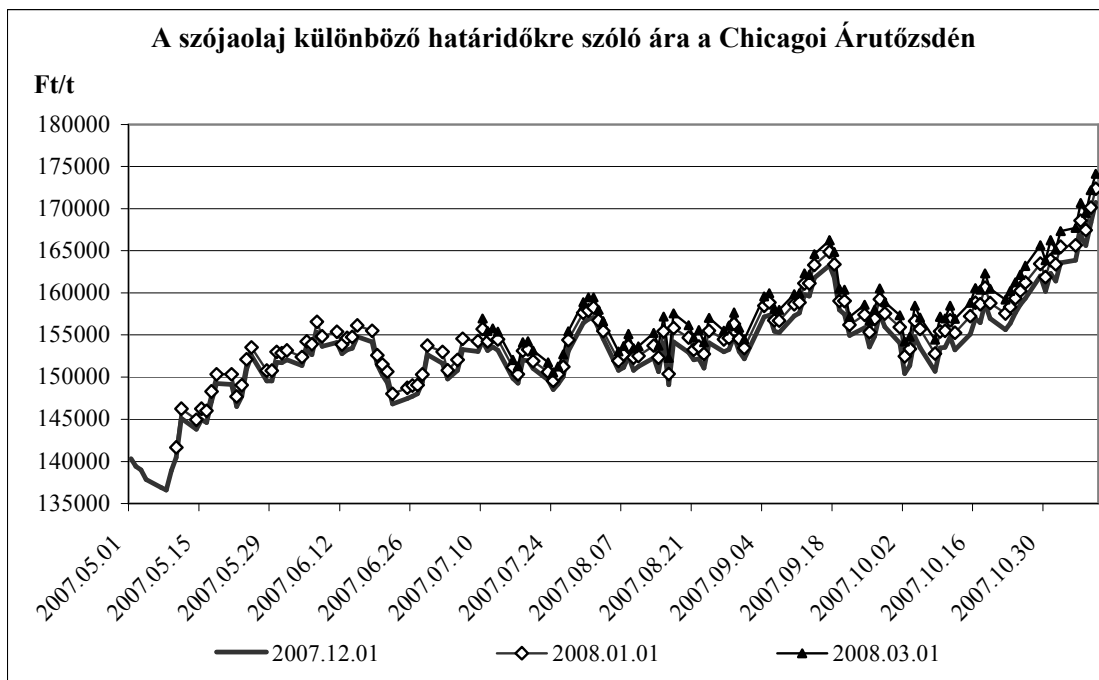
A hazai piacon a nemzetközi tendenciát követve megállt a napraforgómag árának tőzsdei növekedése (6. ábra). Ennek ellenére az azonnali piaci árak kissé még emelkedtek, így csökkent a különbség a tőzsdei és a termelői ár között (1. táblázat). A napraforgó ára 90%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. A finomított napraforgóolaj ára tovább emelkedett, már 40%-kal meghaladta a tavalyi értékét. Ez az árszint azonban még mindig alatta van a Nyugat-Európában a nyersolajoknál tapasztalt 80%-os áremelkedésnek. A hazai dara ára már 60%-kal haladja meg a tavalyi értéket, de továbbra is elmarad a nyugat-európai árszínvonalától (3. táblázat) és áremelkedésétől (80%). Elmondható tehát, hogy a napraforgótermékek piacán az eddigi drasztikus áremelkedések ellenére további árnövekedés is elképzelhető.

1. ábra

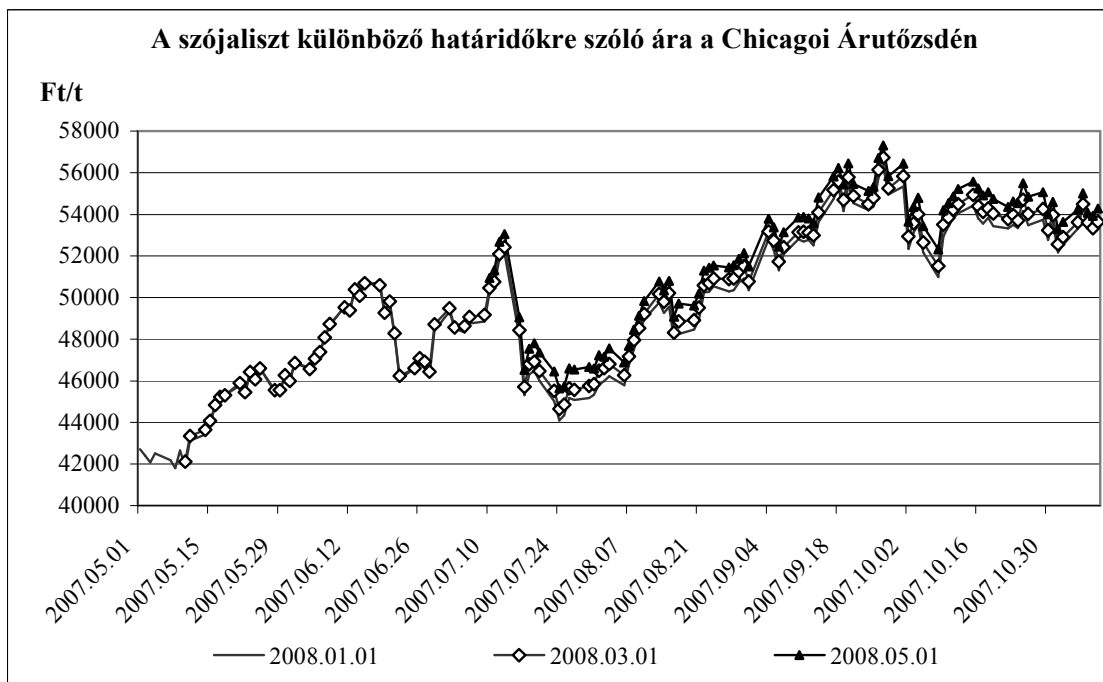
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

2. ábra

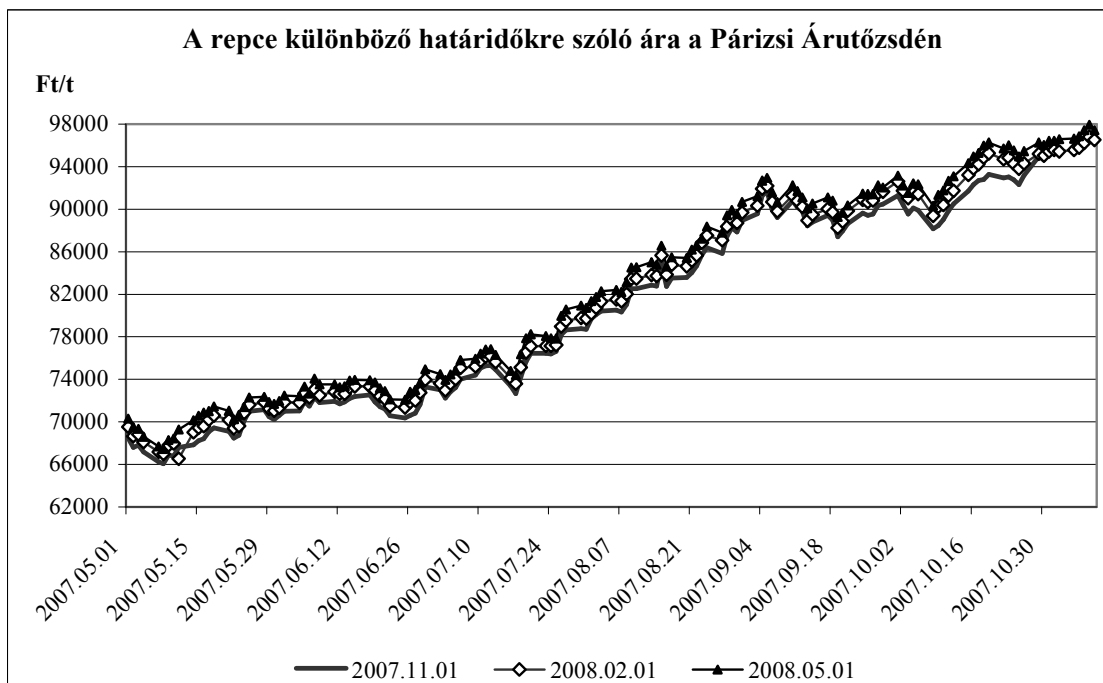
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

3. ábra

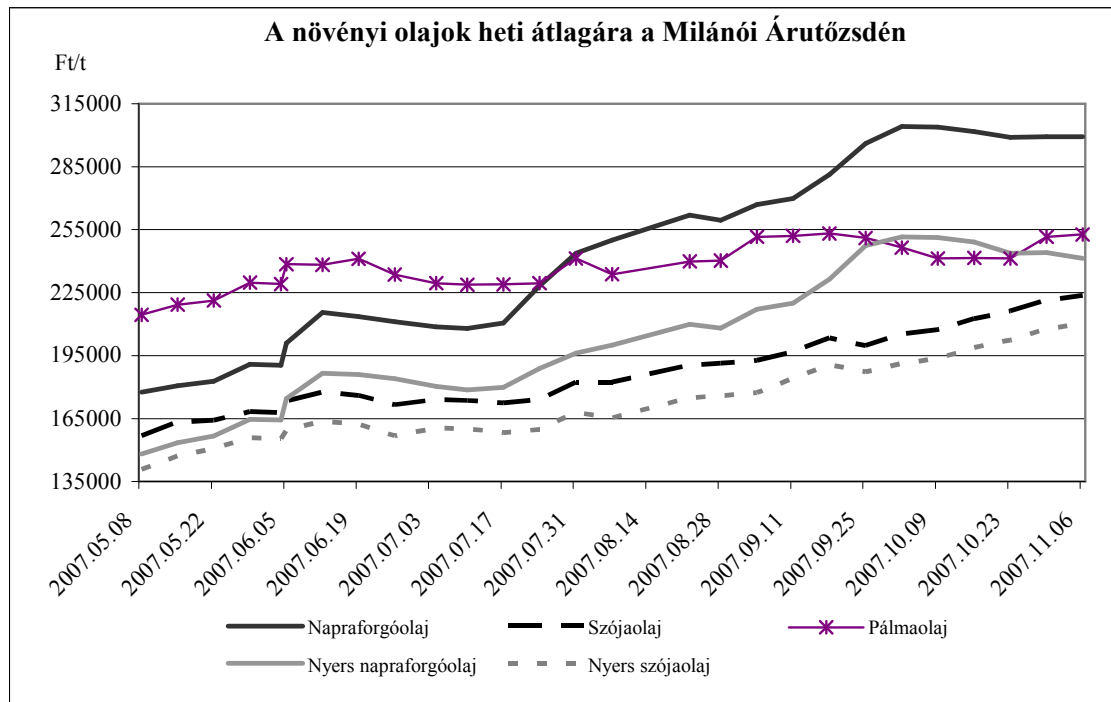
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

4. ábra

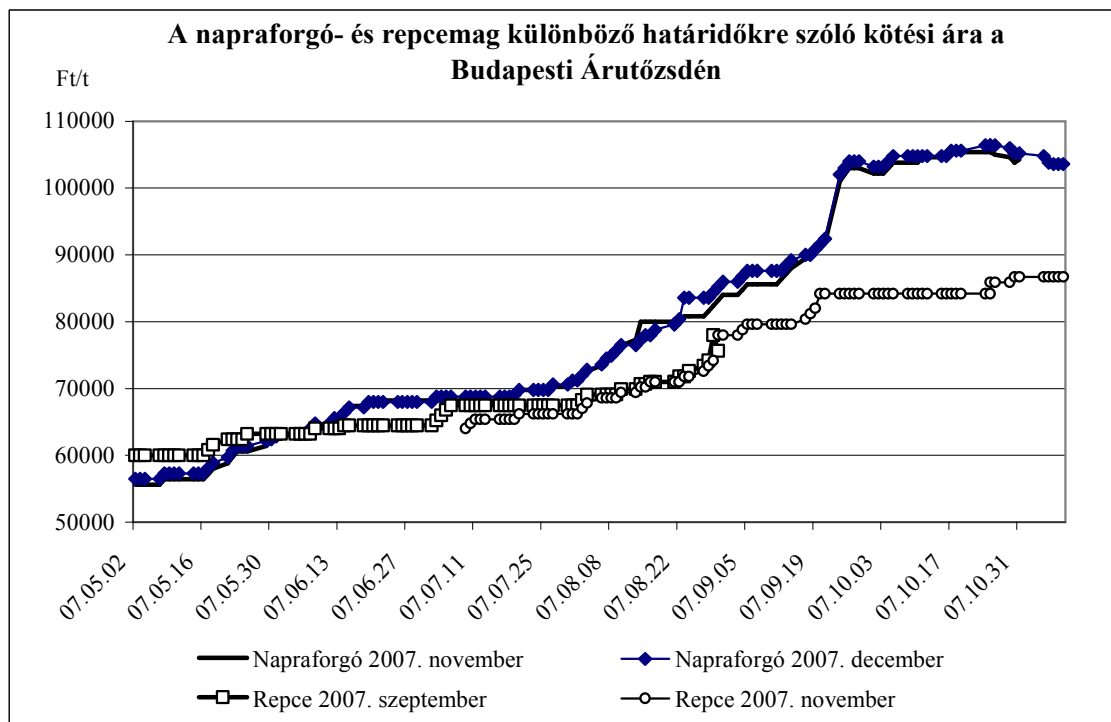
Forrás: MATIF határidős gabonapiac - napi statisztika

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano - heti statisztika

6. ábra

Forrás: BÁT határidős gabonapiac - napi statisztika

A FONTOSABB HAZAI OLAJOSMAGVAK TERMELŐI, A BELŐLÜK KÉSZÜLT TERMÉKEK FELDOLGOZÓI ÉRTÉKESÍTÉSI ÁTLAGÁRA

<i>Megnevezés</i>		<i>2006. 45. hét</i>	<i>2007. 44. hét</i>	<i>2007. 45. hét</i>	<i>2007. 45. hét / 2006. 45. hét [%]</i>	<i>2007. 45. hét / 2007. 44. hét [%]</i>
<i>Ipari Napraforgómag</i>	tonna	73 211	43 681	96 262	131,5	220,4
	Ft/t	52 939	100 754	100 372	189,6	99,6
<i>Repcemag</i>	tonna	4 835	-	-	-	-
	Ft/t	58 605	-	-	-	-
<i>Finomított napraforgóolaj</i>	tonna	2 625	2 659	4 071	155,1	153,1
	Ft/t	197 290	279 052	289 466	146,7	103,7
<i>Napraforgódara</i>	tonna	3 854	5 038	5 779	150,0	114,7
	Ft/t	20 755	33 405	33 283	160,4	99,6

Forrás: AKI

A NYERS NÖVÉNYOLAJOK ÁRA*

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Német- ország</i>	<i>Olasz- ország</i>	<i>Egyesült Államok</i>	<i>Magyar- ország</i>
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
<i>Napraforgó- olaj</i>	2007.10.12	250 743	-	251 206	-	204 782
	2007.10.26	226 277	-	243 806	-	266 974
	2007.11.09	239 819	-	241 338	-	-
<i>Repcelaj</i>	2007.10.12	207 809	214 174	-	-	-
	2007.10.26	208 330	212 095	-	-	-
	2007.11.09	215 546	217 442	-	-	-
<i>Szójaolaj</i>	2007.10.12	176 232	176 981	193 573	156 923	-
	2007.10.26	180 469	180 720	202 440	161 530	-
	2007.11.09	190 389	190 894	210 336	170 772	-

Forrás: AKI, ZMP, BM, CBOT, DARSS

* Fontosabb exportőr és importőr államok

3. táblázat

EURÓPAI OLAJNÖVÉNY- ÉS DARAÁRAK

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Franciaország</i>	<i>Németország</i>	<i>Ausztria</i>	<i>Magyarország</i>
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgómag</i>	2007.10.12	-	120 641	-	89 143	93 708
	2007.10.26	122 990	110 440	-	92 327	98 082
	2007.11.09	123 892	114 208	-	91 040	100 372
<i>Napraforgódara</i>	2007.10.12	49 113	57 163	-	45 506	29 612
	2007.10.26	45 782	55 973	-	47 106	33 371
	2007.11.09	52 148	55 321	-	47 417	33 283
<i>Repcemag</i>	2007.10.12	88 615	88 865	81 792	81 662	71 345
	2007.10.26	94 878	93 924	82 936	84 790	72 626
	2007.11.09	95 321	95 447	87 702	89 144	-
<i>Repcedara</i>	2007.10.12	46 679	51 197	46 878	45 506	-
	2007.10.26	48 192	52 459	47 734	47 106	-
	2007.11.09	46 523	51 579	46 026	47 417	-

Forrás: AKI, ZMP, BLPW, DARSS

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

Bioüzemanyag melléklet

Nem nő az uniós biodízel-termelés 2007-ben

Az EU világszerepe a biodízel termelésében, illetve a biodízel termelési kapacitások tekintetében. 2006-ban a világ teljes biodízel termelésének 77 %-át Európa állította elő, mintegy 4,9 millió tonnát. Az EU-ban a felhasznált biohajtóanyag 80 %-a biodízel. A világ második legnagyobb biodízel termelője, az USA 2006-ban 836 ezer tonnát állított elő. További jelentős termelők voltak még Brazília, Argentína, Malajzia és Indonézia.

Az Európai Unió országai a 4,9 millió tonnás biodízel-termeléssel 54 %-os növekedést könyvelhettek el 2005-höz képest, amikor még csupán 3,2 millió tonnás volt a termelés. 2007-ben a biodízel termelési kapacitás már elérheti akár a 10,2 millió tonnát is. Az Európai Unió három legjelentősebb biodízel-termelő országa Németország, Franciaország és Olaszország. Németország a teljes EU termelés 54 %-át állította elő 2006-ban, azaz 2,662 millió tonnát. Európában jelenleg 185 üzem állít elő biodízelt és további 58 üzem építése van folyamatban az EBB (Európai Biodízel Hivatal) közlése szerint. Ez az ipari háttér képes biztosítani az EU-ban célul kitűzött biohajtóanyag-bekeverési arány elérését. A megfelelő piaci rendelkezések hiánya ugyanakkor azt eredményezheti, hogy az üzemek egy része várhatóan nem tudja kihasználni a meglévő kapacitásokat, ennek következtében a termelés stagnálhat, vagy akár csökkenhet is. Németországban, Európa legnagyobb biodízel termelő országában több mint 100 közepésnél nagyobb üzem található, amelyek jelenleg csak 40 %-os kihasználtsággal és veszteséggel működnek, aminek egyik oka a jelenleg a biodízeltre megállapított literenkénti 9 centes adó. Ezzel a biodízel elveszítette versenyképességét a fosszilis alapú dízel üzemanyaggal szemben. A biodízel újabb 6 centes adóemelése 2008. januárjában esedékes, tényleges bevezetése azonban a német parlament döntésén múlik. A jelenlegi adótörvény szerint a biodízel adója 2011-re 33 cent/literra emelkedik. Ilyen adóterhelés mellett a biodízel üzemanyagba történő bekeverése esetén már nem kifizetődő a biodízel termelése. A biodízelt előállító cégek az olajnövény kisajtolása során keletkezett melléktermék, az olajpogácsa takarmányként történő eladásával is csupán mérsékelni tudják veszteségeiket, miközben a biohajtóanyag bekeverését végző üzemek importból fedezik igényeiket. Az import biodízel Unióba való beáramlását a biodízeltre vonatkozó szabványok hiánya is nagyban elősegíti. A helyzet megoldásáról az Európai Biodízel Hivatal már tárgyalásokat folytat a Vámügyi Világszervezettel. A tárgyalás célja a biodízel nemzetközi forgalmának szabályozása, a termék meghatározása és független termékként való besorolása is. A besorolásból adódó rendezetlenség miatt a biodízel kereskedelme sajnos nem alakult kedvezően az EU számára. Így például nagy mennyiségű biodízel érkezett az EU-ba az USA-ból, az úgynevezett „B99”-es termékből (e terméknél biodízel bekeverési aránya 99,9 %, a maradék 0,1 % ásványi eredetű dízel). Az ilyen „keverék” esetén az USA termelői tonnánként 300 USD támogatást igényelhetnek, ami nagyjából 200 eurós árelőnyt jelent az uniós termékekkel szemben. Az EBB szakértői szerint nem kizárható az sem, hogy harmadik országok (Malajzia, Brazília) tiszta biodízelt szállítottak az USA-ba, ott bekeverték a 0,1 %-os ásványi dízelolajat, és úgy adták el az EU-ban. Az EBB 2007. október 16-i jelentése alapján 2007-ben januártól októberig terjedő időszakban 700 ezer tonna „B99”-es metil-észter (észterezett növényi olaj) érkezett az USA-ból az EU-ba, s várhatóan 2007 végéig ez a mennyiség el fogja érni az 1 millió tonnát. (2006-ban 90

ezer tonna volt az éves import) A beáramló „B99”-es termék nehéz feltételeket teremt az európai előállítók számára, és akár az uniós termelés stagnálását is maga után vonhatja, miközben a fogyasztás tovább növekszik.

Az EBB tiltakozik az argentin export-tarifarendszer ellen is. Argentína 27,5 % exportvámot határozott meg szójababra, 24 %-ot szójapogácsára, míg a biodízellel mindössze 5 %-ot. A fenti exportvám-rendszer azt eredményezi, hogy az EU biodízel-előállítói nyersanyagimport felhasználása esetén kedvezőtlen helyzetbe kerülnek az argentin biodízel-előállítókkal szemben.

Emellett gondot jelent a belső piaci értékesítés is. Az EBB szakértőinek véleménye szerint néhány tagállam, sőt még az EU törvényhozása által sem biztosított a mindegyre kiterjedő jogi háttér, ami korlátozhatja a biodízel értékesítést.

Bizonytalanságot jelent továbbá még a dízelbe bekevert biodízellel létrejött termék szabványosítása is. A dízel hajtóanyagba 5 %-ig bekevert biodízel szabványt a CEN (Európai Standardizálási Bizottság) már kidolgozta, de sürgősen el kell készíteni a 10 %-os, 2015-től pedig a 15 %-os arányú bekeverési szabványát is.

Látható tehát, hogy a biodízel-program szabályrendszerének kidolgozása, az export- és importszabályozás és a standardizálás megalkotása, valamint világos kormányzati elkötelezettség nélkül az Uniós biodízel-szektor nem lesz versenyképes még az uniós piacon sem, annak ellenére, hogy az elmúlt években drasztikus kapacitásbővülés történt a piacon.

Bibliográfia:

1. Biofuels barometer 2007 május
2. Bewegung bei Biospirit www.ernaehrungsdienst.de 2007 október 2.
3. Ölsaaten und Biokraftstoffe. UFOP-Marktinformation 2007 szeptember
4. 2006/07 production statistics confirm a strong growth in the EU, but legislative and fair trade improvements are urgently needed to confirm expansion. European Biodiesel Board 2007 július
5. Moritz Gaede – Raffaello Garofalo: International trade of biodiesel – unfair competition from „B99” subsidised exports from USA and Argentina. Differential Export Taxes (Dets). European Biodiesel Board 2007 március.

Fordítás: Keresztessyné Mohr Katalin